

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ
Præcones**

Stengel, Georg

Ingolstadt, 1645

§. 4. In terræ motu, terræ miseriam ac instabilitatem vel à Seneca considerari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

ta: donec idem Sacerdos satiatam conuersatione mortalium deam templo reddat. Mox vehiculum & vestes, & si credere velis, numen ipsum secreto lacu abluitur. Serui ministrant, quos statim idem lacus haurit. Arcanus hinc terror, sanctaq; ignorantia, quid sit illud, quod tantum perituri vident. Hæc veteres Germani fecere. Ridemus veteres, & imitamur. Stultos Perfæ vocamus, nec nos ipsi, in terra adoranda, sumus sapientiores. Terram adorant, quisquis pro focis plus contendit, quam pro aris. Terram adorant, quisquis sibi ipse manus osculatur. Terram adorant, quicumque aurum, argentum, æs proprium & alienum in summis curis habet.

§. IV.

In terra motu, terræ miseriam ac instabilitatem vel à Seneca considerari.

Et quid est terra? quid hæc omnia in terris? pro quibus sudamus, laboramus, nauigamus, cælum ipsum Orco commutamus? nos ipsos perdimus? & vendimus æternam felicitatem? Caduca, fluxa, vana omnia. *Quid enim cuiquã satis tutum videri potest, si mundus ipse cõcutitur, & partes eius solidissimæ labant?* ait homo Ethnicus; si quod Senec, li.

6. nat. qq.
cap. 1.

Unum immobile est in illo, fixumq³, ut cuncta in se intenta sustineat, fluctuat: si quod proprium habet terra, perdidit, stare: ubi tandem resident metus nostri? Quod corpora receptaculum inuenient? quò sollicita confugient, si ab imo metus nascitur, & funditus trahitur? Cōsternatio omnium est, ubi tecta crepuere, & ruina signū dedit: tunc præceps quisq³, se proripit, & penates suos deserit, ac se publico credit. Quam latebram prospicimus, quod auxilium, si orbis ipse ruinas agitet? si hoc quod nos tuetur ac sustinet, supra quod urbes sita sunt, quod fundamentum quidam orbis esse dixerunt, difcedit ac titubat? Quid tibi esse non dico auxiliij, sed solatij potest, ubi timor fugam perdidit? Quid est, inquam, satis munitum? Quid ad tutelam alterius ac sui firmum? Hostem muro repellam? præruptæ altitudinis castella, vel magnos exercitus difficultate aditus morabuntur. A tempestate nos vindicat portus. Nimborum vim effusam, & sine fine cadentes aqua tecta propellunt: fugientes non sequitur incendium: aduersus tonitrua & minas cali, subterraneæ domus, & defossi in altum specus remedia sunt. Ignis ille celestis non transuerberat terram, sed exiguo eius obiectu retunditur. In pestilentia mutare sedes licet. Nullum malum

sine

sine effugio est. Nunquam fulmina populos per-
usserunt. Pestilens calum exhaustit vrbes, non
abstulit: Hoc malum latissimè patet, ineuita-
bile, auidum, publicè noxium. Non enim domos
solùm, aut familias, aut vrbes singulas haurit,
sed gentes totas regionésque subuertit: & modò
ruinis operit, modò in altam voraginem con-
dit: ac ne id quidem relinquit, ex quo appa-
reat, quod non est, saltem fuisse; sed supra no-
bilissimas vrbes sine ullo vestigio prioris habitus,
solum extenditur. Nec desunt, qui hoc genus
mortis magis timeant, quo in abruptum cum
sedibus suis eunt. Et è viuorum numero vini
auferuntur, tanquam non omne fatum ad e-
undem terminum veniat. Hoc habet inter ce-
tera iustitiæ suæ natura præcipuum, quòd cum
ad exitum ventum est, omnes in equo sumus.
Nihil itaq; interest, utrum me lapis vnus eli-
dat, an monte toto premar; utrum supra me
domus vnus onus veniat, & sub exiguo eius
tumulo ac puluere exspirem, an totus caput
meum terrarum orbis abscondat: in luce hunc
& in aperto spiritum reddam, an in vasto ter-
rarum debiscentium sinu: solus in illud pro-
fundum, an cum magno comitatu populorum
concidentium ferar. Nihil interest mea, quan-
tus circa mortem meam tumultus sit: ipsa ubi-

M m 4 que

que tantundem est. Proinde magnum summus animum aduersus istam cladem, que nec evitari, nec prouideri potest. Desinamus audire istos, qui Campania renunciauere, qui que post hunc casum emigrauerunt, negantq; se unquam ipsam regionem accessuros. quis enim illis promitteret melioribus fundamentis hoc aut illud solum stare? Omnia eiusdem sortis sunt, & si nondum mota, tamen mobilia: hunc fortasse, in quo securius consistis locum, hac nox, aut hic ante noctem dies scindet. Vnde scies, an melior eorum locorum conditio sit, in quibus iam vires suas fortuna consumpsit, & que in futurum ruinâ suâ fulta sunt? Erramus enim, si vllam terrarum partem esse exceptam immunemq; ab hoc periculo credimus. Omnes sub eadem jacent lege. Nihil ita, ut immobile esset, natura concepit. Alia temporibus alijs cadunt. Et quemadmodum in urbibus magnis nunc hæc domus, nunc illa suspenditur: ita in hoc orbe terrarum nunc hæc pars facit vitiũ, nunc illa. Tyros aliquando infamis ruinis fuit. Asia duodecim vrbes simul perdidit. Anno priore Achaiam & Macedoniam, quæcunque est ista vis mali, que incurrit; nunc Campaniam lesit. Circuit fatum, & si quid diu præterijt, repetit. Quædam rariùs sollicitat, sapius

pius quadam. Nihil immune esse & innoxium
sinit. Non homines tantum, qui brevis & ca-
duca res nascimur, vrbes oraq; terrarum &
littora, & ipsum mare in seruitutem fati ve-
nit. Nos tamen nobis permansura promittim?
bona fortuna, & felicitatem, cuius ex omni-
bus rebus humanis velocissima est leuitas, habi-
turam in aliquo pondus ac moram credimus.
Et perpetua sibi omnia promittentibus in men-
tem non venit, id ipsum, supra quod stamus,
stabile non esse. Neq; enim Campania istud aut
Achaia, sed omnis soli vitium est, male cohae-
rere, & ex causis pluribus resolui, & summam
manere, partibus ruere. Quid ago? solatiura
aduersus pericula dare promiseram: ecce vndi-
que timenda denuncio. Nego quidquam esse
quietis aeternae: quod & perire non possit, & per-
dere. Ego verò hoc ipsum solatiy loco pono, &
quidem valentissimi: quandoquidem sine re-
medio timor stultus est. ratio terrorē pruden-
tibus excutit: imperitis fit magna ex despera-
tione securitas. Hoc itaq; generi humano di-
ctum puta, quod illis subitâ captiuitate inter
ignes & hostem stupentibus dictum est;

Vna salus victis, nullam sperare sa-
lutem.

Si vultis nihil timere, cogitate, omnia esse

Mm s timenda.

timenda. Circumspicite, quàm leuibus causis
discutiamur. Hucusque Seneca.

§. V

Sanctis, celo aspecto, terram sordescere.

Ælian.
lib. 8. c. 15.
de ani-
mal.

Hoc vtili absinthio terra sapientibus
amarefcit, & dulcescit cælum. Apud In-
dos tractus est, cui nomen *Phalacra*, quasi
Latinè *Caluus*: eoque ita appellatur, quòd,
qui herbam in eo nascentem degustarit, &
pilos & cornua amittat. Itaque elephantis,
nisi cogantur, non accedunt ad locum illū:
immò verò prope cùm accesserint, perin-
de ac homines prudentissimi, ab omni-
lius loci gramine refugientes, pedem refe-
runt. Ad hunc modum, quibus terra est do-
micilium voluptatis, & qui delicias eius,
tanquam herbas degustant, & cæsariem,
& cornua, hoc est, ornamentum & robur
animorum perdunt. Prudentes igitur, ele-
phantorum ritu, quia non tam amœnita-
tes, quàm vanitatem rerum terrenarum,
tanquam pestifera gramina, & virulentas
Circes herbas, considerant, facilè hæc ca-
duca contemnunt, animumq; ad maiora
traducunt. Vident enim, fallacia esse, quæ
hîc blandiuntur. Experiuntur, non agi-
tari tantùm ventis aërem, fluere aquas,
volare